

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA ZAVIDOVIĆI
Broj: 02-14-1459/20
Dana: 15.06.2020. godine

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD
2021. - 2023. GODINE**

SADRŽAJ

DIO PRVI - UVOD

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

**POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE
PRETPOSTAVKE I PROGNOZE**

- Odjeljak A. Događaji iz proteklih godina
- Odjeljak B. Trenutno stanje u Bosni i Hercegovini
- Odjeljak C. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)
  - A. Industrijska proizvodnja, uvoz - izvoz, inflacija
  - B. Tržište rada
- Odjeljak D. Realni sektor

DIO TREĆI - FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE

- Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine
- Odjeljak B. Porez na dodanu vrijednost
- Odjeljak C. Direktni porezi

**DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA
OPĆINE ZAVIDOVIĆI**

POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI

- Odjeljak A. Indirektni porezi
- Odjeljak B. Porez na dohodak
- Odjeljak C. Neporezni prihodi

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE ZAVIDOVIĆI

- Odjeljak A. Plaće i naknade
- Odjeljak B. Materijalni troškovi
- Odjeljak C. Tekući transferi
- Odjeljak D. Kapitalna potrošnja općine Zavidovići

POGLAVLJE III. ZAKLJUČAK

DIO PRVI - UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2021.-2023. godinu. Ovaj dokument je izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2021. - 2023. godine izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni Nacrta budžeta za 2021. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2022. - 2023. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta, je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou kantona, objedinjujući podatke o fiskalnom stanju Kantona, gradova, općina i vanbudžetskih fondova.

Služba za upravljanje ekonomskih poslova i poduzetništva je u narednim tabelama koristila projekcije prihoda dostavljene od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje BiH, te Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija ZDK, a shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda Općine Zavidovići koje će prilikom svake izrade Budžeta za odgovorajuću godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

Pri izradi ovog dokumenta korišteni su podaci iz sljedećih publikacija:

- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Makroekonomske projekcije 2020-2023. godine – osnovni scenario“, Sarajevo, april 2020. godine;
- Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH, „OMA Bilten“ broj: 176 i 177;
- Federalno ministarstvo finansija, Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH za period 2021.-2023. godine, Sarajevo, maj 2020. godine;
- Vlada Zeničko-dobojskog kantona, Smjernice ekonomske i fiskalne politike ZDK za period 2021.-2023. godine, Zenica, maj 20. godine;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 1, 2, 3, 4 i 5;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima“, broj: 1, 2, 3, 4 i 5;

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

**POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE
PRETPOSTAVKE I PROGNOZE**

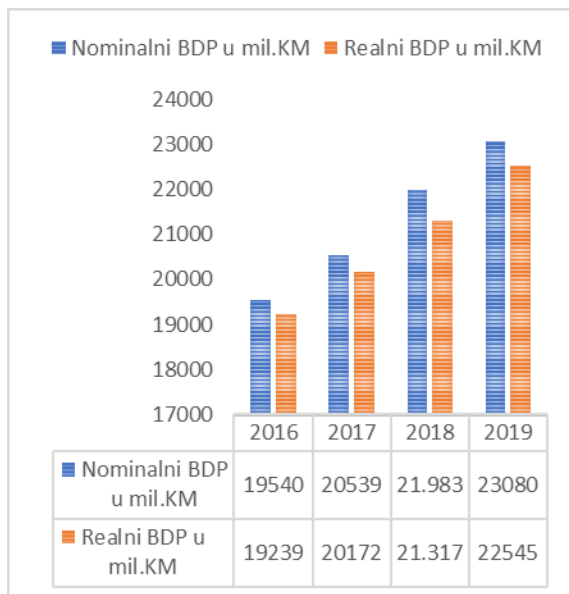
Odjeljak A. Događaji iz proteklih godina

Bosna i Hercegovina je, prema prvim procjenama ostvarila za 4 kvartala 2019. godine manji rast od rasta prethodne godine i iznosi 2,6%. Na ovakav rezultat najveći utjecaj je imao rast privatne potrošnje i investicija, i u manjoj mjeri rast državne potrošnje. Pad izvoza i povećanja uvoza roba i usluga su imali negativni utjecaj na ekonomski rast BiH.¹ Usporeni rast okruženje (sukladno podacima Eurostata za IV kvartal 2019. godine), kao glavnog vanjskotrgovinskog partnera, je uticao na slabiji rast Bosne i Hercegovine.

Sukladno preliminarnim procjenama Federalnog zavoda za statistiku za četiri kvartala 2019. godine², BDP Federacije BiH je u 2019. godini iznosio 21.141.057 tis. KM i realno je veći za 2,6% u odnosu na prethodnu godinu. Kvartalni rast BDP-a FBiH U 2019. godini u odnosu na isti kvartal prethodne godine iznosio je 2,7%, 3,0%, 2,3% i 2,3,% (stope realnog rasta).

Grafikoni u nastavku prikazuju apsolutne iznose nominalnog i realnog BDP-a FBiH i stope rasta istih za prethodni trogodišnji period, kao i procijenjene stope rasta BDP-a FBiH za 2019. godinu.

Grafikoni 1. i 2. BDP Federacije BiH za period 2016-2018. godina (zvanični podaci) i procjena BDP-a FBiH za 2019. godinu (iznosi i stope rasta)

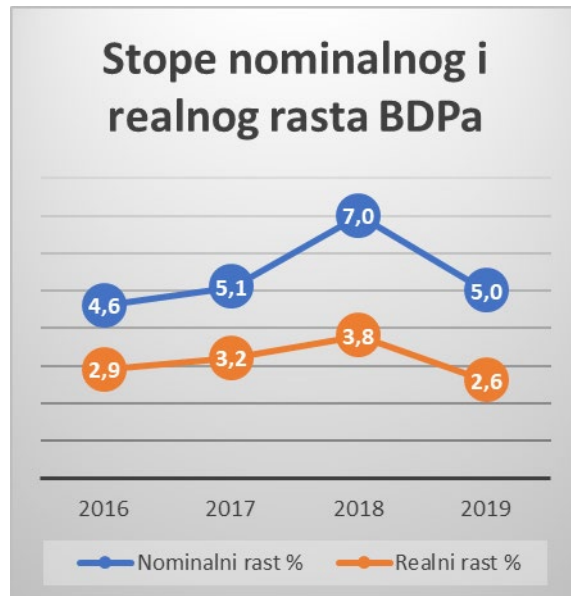

¹BHAS: Bruto domaći proizvod-rashodni pristup-prvi rezultatai, IV kvartal 2019., 01.04.2020. god. , Tromjesečni bruto domaći proizvod, prema rashodnom pristupu, lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015 (stope realnog rasta Q/Q-4

² FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesečje 2019., 27.03.2020. god.

Općina Zavidovići, Ul. Safvet bega Bašagića bb. 72220 Zavidovići

tel: 032-878-314 centrala, fax: 032-868-230, www.zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba

Bruto društveni proizvod FBiH je u periodu od 2016-2019. bilježi konstantan rast po prosječnoj stopi od 3,4%.

Posmatrano po područjima klasifikacije djelatnosti za 2019 godinu, procjenjeni najveći realni rast bruto dodane vrijednosti zabilježen je u trgovini, prijevozu i uslužnim djelatnostima, dok je pad zabilježen u poljoprivredi, rudarstvu i prerađivačkoj industriji

U odnosu na prethodnu godinu Indeks obima industrijske proizvodnje u 2019. godini se smanjio za 2,8%³ (godišnje stope promjena izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje), od čega je rast ostvaren samo u oblasti Trajni proizvodi za široku potrošnju od 6,1% i Netrajni proizvodi za široku potrošnju od 0,3%, dok su sve ostale oblasti zabilježile pad obima proizvodnje i to najviše u oblasti električne energije.

Pokrivenost uvoza izvozom u 2019. godini se smanjio i iznosi 55% dok je u 2018. godini iznosio 59,6%, najviše zahvaljujući smanjenju izvoza od -3,7% i povećanju uvoza od za 4,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Odjeljak B. Trenutno stanje u Bosni i Hercegovini

Pojava pandemije virusa COVID-19 u prvom kvartalu 2020. godini je dovela do zdravstvene i ekonomske krize, koja će imati negativni uticaj, kratkoročno i srednjoročno, na svjetsku i lokalnu ekonomiju. Međunarodni monetarni fond je u aprilu/travanju 2020. godine projicirao pad svjetske ekonomije za -3,0% u 2020. godini, te ekonomski pad Bosne i Hercegovine za -5,0% (World economic outlook, april 2020). Svjetska banka je projicirala pad ekonomije Bosne i Hercegovine od –

³ FZS, Mjesečni statistički pregled FBiH, februar/veljača 2020. god, PROIZVODNJE (Agregati glavnih industrijskih grupa (GIG) - proizvodi se grupišu prema i pretežnoj upotrebi proizvoda unutar oblasti i grane djelatnosti iz klasifikacije KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2).

3,2% (Dokument, Ekonomski i socijalni uticaj COVID-19, Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj br.17, proljeće 2020). Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine je projicirala pad ekonomije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu od -2,9%, pod pretpostavkom da će se pandemija završiti u drugoj polovini 2020. godine, a nakon toga u naredne tri godine oporavak ekonomije što će uveliko zavisiti od razvoja situacije sa pandemijom virusa COVID-19. Na ekonomske prilike u Bosni i Hercegovini u 2020. godini i dalje će imati najveći utjecaj pad potrošnje, usljed pada broja zaposlenih osoba, osobnih primanja i doznaka iz inozemstva, i investicija kao ključnih odrednice ekonomskog rasta

Odjeljak C. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)

U 2020. godini je projiciran pad i uvoza i izvoza, uzrokovan slabijim ekonomskim rastom glavnih vanjskotrgovinskih partnera i slabijom izvoznom tražnjom, dok se u srednjoročnom periodu, usljed ekonomskog oporavka i u zemlji i u okruženju, očekuje rast stopa uvoza i izvoza.

Kriza uzrokovana virusom COVID-19 je već dovela do smanjenja broja zaposlenih posebno u uslužnim djelatnostima. U narednom srednjoročnom period, uz pretpostavku završetka pandemije, očekuje se povećanja broja zaposlenih osoba, kao posljedica oživljavanja turizma, ugostiteljstva, kulture ali prerađivačke industrije i trgovine koje zapošljavaju najveći broj osoba uz povećanje neto plaća.

DEP je projicirao pad cijena od -0,5% za 2020. godinu u odnosu na prethodnu godinu, usljed pada cijena nafte i eventualnog povećanje cijena hrane, ali uz veliku neizvjesnost zbog pandemije. Za period 2021.-2023. godina projiciran je rast od 1,2 do 1,4%. Na cijene u BiH najviše utiče cijena sirove nafte i hrane, te akcize na cigarete i duhan, cijena komunalija na domaćem tržištu.

Dok se u 2019. godini projicira realni rast ekonomije Federacije BiH kao i u prethodnoj godini, u 2020. godini pojavom pandemije doći će do pada ekonomije odnosno pada svih indikatora koji utiču na rast ekonomije.

Ukupan promet industrije je u trećem mjesecu 2020. godine manji za -7,6% u odnosu na prethodni mjesec, i manji za -12,4% (kalendarski prilagođen) u odnosu na isti mjesec prethodne godine, odnosno najveći pad prometa je ostvaren za kapitale proizvode i trajne proizvode za široku potrošnju, dok je najveći rast prometa ostvaren za netrajne proizvode za široku potrošnju⁴.

Federacija BiH je u trećem mjesecu 2020. godine ostvarila manji izvoz za -9,3% u odnosu na prethodni mjesec i manji za -15,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, i manji uvoz za -6,1% u odnosu na prethodni mjesec i manji za -17,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U periodu januar – mart 2020. izvoz je prosječno padao svaki mjesec za 2,4%, a uvoz je prosječno rastao za 7,9%.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom je 53,4% što je manje za -1,9% u odnosu na prethodni mjesec 2020.godine. Trgovinski deficit Federacije BiH za mart/ožujak 2020. iznosi 481.162 hilj./tis. KM.⁵

⁴ FZS: Indeks prometa industrije, mart/ožujak 2020. Prvi rezultati, broj:9.1.3., od 30.04.2020.god. (Mjesečni pokazatelji: „Indeks za Ukupni promet industrije je kompozitni indeks koji se izvodi iz indeksa prometa industrije ostvarenog na domaćem i stranom tržištu i njihovog učešća (strukture) u ukupnom prometu industrije u baznoj godini“)

⁵ FZS: Saopćenje: Robna razmjena sa inozemstvom, br.6.1.3., od 20.04.2020.god.

U cilju ublažavanja posljedica nastalih usljed pojave pandemije COVID-19, Vlada Federacije BiH je uvela kontrolu i ograničenje cijena osnovnih životnih namirnica i osnovnih higijenskih potrepština i cijene nafte. Potrošačke cijene u martu/ožujku 2020. godine, u prosjeku su niže za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec, a najviše su porasle cijene hrane i bezalkoholnih pića za 0,6%, dok su najviše smanjile cijene prijevoza za 2,0%.⁶

U februaru/veljači 2020.godine ukupan broj zaposlenih osoba u Federaciji BiH iznosio je 530.463, i isti je manji za -0,1% u odnosu na prethodni mjesec, a broj nezaposlenih je manji za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec, Stopa registrirane nezaposlenosti u prvom i drugom mjesecu 2020. godine iznosila je 36,8% a za žene 44,4%.⁷

Prosječna mjesečna isplaćena neto - plaća po zaposlenom za februar/veljaču 2020. godine u Federaciji BiH iznosi 934 KM i niža je za -2,5% u odnosu na prethodni mjesec, dok je nominalno viša za 4,4% i realno za 3,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prosječna mjesečna isplaćena bruto - plaća po zaposlenom za februar/veljaču 2020. godine u Federaciji BiH iznosi 1.436 KM i nominalno i realno je niža za -2,8% u odnosu na prethodni mjesec, dok je nominalno viša za 4,7% a realno za 4,1%.⁸

Projekcije nominalnog i realnog BDP-a FBiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivane inflacije prikazane su u Tabeli 1.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za period 2021.-2023. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Nominalni BDP u mil KM	34.023	35.365	34.846	36.340	38.077	39.826
Nominalni rast u %	5,2	3,9	-1,5	4,3	4,8	4,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,9	100,7	100,9	101,4	101,7	101,4
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	33.399	35.116	34.551	35.826	37.449	39.286
Realni rast u %	3,3	3,2	-2,3	2,8	3,1	3,2
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,4	0,6	0,2	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil KM	32.048	32.931	32.736	33.670	34.830	36.055
Realni rast u %	2,0	1,8	-1,0	1,4	1,7	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	6.611	6.776	6.959	7.098	7.325	7.545
Realni rast u %	0,9	1,0	1,9	0,5	0,7	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.437	26.155	25.777	26.572	27.505	28.510
Realni rast u %	2,3	2,0	-1,7	1,7	1,9	2,1
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6.310	6.857	6.215	6.735	7.397	8.077
Realni rast u %	9,2	8,3	-10,5	7,1	8,1	7,7
Vladine investicije u mil KM	859	954	920	1.042	1.176	1.307
Realni rast u %	15,4	9,4	-5,0	11,6	10,0	8,5
Privatne investicije u mil KM	5.451	5.903	5.295	5.692	6.222	6.769
Realni rast u %	8,3	8,1	-11,4	6,3	7,8	7,5
Uvoz u mil KM	19.097	19.955	18.549	19.478	20.828	22.520
Nominalni rast u %	6,7	4,5	-7,0	5,0	6,9	8,1
Realni rast u %	3,7	2,5	-6,1	3,2	4,5	5,1

⁶ FZS, Saopćenje: Index potrošačkih cijena mart/ožujak 2020, br.7.1.3. od 20.4.2020. godine

⁷ FZS, Saopćenje: Zaposleni po područjima KD 2010, februar/veljača 2020 (prvi rezultati), br.8.2.2. od 15.4.2020. god.

⁸ FZS, Saopćenje: Prosječna bruto i neto plaća zaposlenih po područjima KD 2010 za februar 2020, br.8.1.2. od 15.4.2020. godine

Općina Zavidovići, Ul. Safvet bega Bašagića bb. 72220 Zavidovići

tel: 032-878-314 centrala, fax: 032-868-230, www.zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba

Izvoz u mil KM	14.087	14.850	13.821	14.726	15.976	17.471
Nominalni rast u %	10,0	5,4	-6,9	6,5	8,5	9,4
Realni rast u %	6,1	3,4	-6,4	4,3	5,8	6,7
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	16,9	18,4	16,8	17,7	18,4	18,8
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.236	-1.022	-975	-990	-1.084	-1.320
Rast u %	-9,1	-17,4	-4,5	1,5	9,4	21,8
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,6	-2,9	-2,8	-2,7	-2,8	-3,3

U 2020. godini se očekuje pad ekonomije općenito u svijetu, pa tako i u Federaciji BiH, uzrokovan pandemijom virusa COVID-19, a isto će ovisiti od intenziteta i dužine trajanja pandemije što se u ovom trenutku ne može predvidjeti, pa će se sukladno situaciji sa pandemijom mijenjati i projekcije rasta odnosno pada ekonomije.

U periodu od 2021-2023. godine se očekuje opravak ekonomije u Federaciji BiH, na što će utjecati prvenstveno poboljšanje eksternog okruženja. Implementacija strukturalnih reformi bi trebala dovesti do poboljšanja poslovnog ambijenta što bi dalje dovelo do povećanja investicija, a posebno se očekuje rast javnih investicija kao i rast stranih ulaganja.

Ključni faktor rasta i dalje će biti domaća tražnja. Standard stanovništva će se poboljšati povećanjem broja zaposlenih u industriji i građevinarstvu, čime će se povećati privatna potrošnja, a smanjenjem javnih rashoda će se ograničiti rast javne potrošnje.

Na razvoj industrije utiče poboljšanje poslovnog ambijenta i ekonomski rast glavnih vanjskotrgovinskih partnera, kao i potražnja za našim proizvodima i uslugama.

Realizacija započetih projekata u izgradnji autocesta i planirani energetske projekti će imati veliki uticaj na smanjenje nezaposlenosti.

Na rast cijena najveći uticaj će imati evanualni blagi rast cijena energenata na svjetskom tržištu, te rast cijena hrane, komunalija i akciza na domaćem tržištu.

Navedene projekcije su preliminarne i biti će predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH.

Odjeljak D. Realni sektor

Statistički podaci BHAS-a za 2019. godine ukazuju na to da je Bosna i Hercegovina nakon dugo godina, zabilježila izrazito nepovoljan rezultat kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za 2019. godinu, Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,5% u odnosu na prethodnu godinu.⁹ Ovo smanjenje fizičkog obima industrijske proizvodnje predstavlja najznačajniji pad proizvodnje još od vremena svjetske ekonomske krize. Ključne razloge za ovakva kretanja u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, predstavljaju usporavanje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, kao i izazovi sa kojima se susreću domaće kompanije u pojedinim privrednim granama. Naime, prema podacima

⁹Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2019. godine-prethodni podaci“, 28.01.2020. godine.

EUROSTAT-a u 2019. godini došlo je do smanjenja fizičkog obima industrijske proizvodnje u zemljama EU28 od 0,8%. Posmatrano po zemljama, najznačajnija smanjenja fizičkog obima industrijske proizvodnje su zabilježena u Njemačkoj 4,7%, Italiji 1,2%, kao i zemljama regiona Crna Gora 7,6%, Turska 1,5% i Srbija 0,2%.¹⁰ Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u Bosni i Hercegovini se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih sektora. Tako je najviša stopa pada proizvodnje zabilježena u okviru sektora za proizvodnju električne energije, i iznosila je 8,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Pad proizvodnje električne energije je posljedica podjednagog smanjenja proizvodnje kako u hidroelektranama, tako i u termoelektranama. Pored pada u proizvodnji električne energije, tokom 2019. godine registrirano je i smanjenje proizvodnje u okviru sektora rudarstvo od 3,7%, što je ponajviše posljedica smanjenja proizvodnje u rudnicima uglja i lignita od oko 7,3% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije tokom 2019. godine, došlo je do smanjenja proizvodnje od 5% u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije uzrokovan je usporavanjem ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, odnosno slabljenjem izvozne tražnje za proizvodima iz Bosne i Hercegovine. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije, vidljivo je da su tokom 2019. godine najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su: naftni derivati i koks, proizvodnje tekstila i duhanske proizvodnje gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pored ovih industrijskih grana, smanjenja proizvodnje su zabilježena i u okviru proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda, drvoprerade (osim namještaja), kože, te proizvodnje baznih metala od oko 10% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prehambene industrije i građevinskog materijala od oko 4,7%, kao i drugih industrijskih grana, nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije, odnosno ukupne industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu.

Projekcije kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u 2020. godini trenutno je vrlo teško predvidjeti, obzirom da je ista i tokom prethodne godine pokazala vidljive slabosti koje su se manifestovale padom fizičkog obima proizvodnje. Pored ovoga, neizvjesnost uzrokovana novonastalim okolnostima - pojavom epidemije virusa Covid-2019, dodatno usložnjava izradu projekcija kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Tehnološka struktura proizvodne baze, kao i njena visoka ovisnost o kretanjima na tržištima glavnih trgovinskih partnera, u prethodnom periodu pokazala je sve ranjivosti industrije, a naročito prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Stoga će privredna kretanja u okviru glavnih trgovinskih partnera u 2020. godini, u najvećoj mjeri odrediti kretanje fizičkog obima proizvodnje, broja zaposlenih i nivo investicionih ulaganja u okviru industrijskog sektora u Bosni i Hercegovini. Podatak BHAS-a o stagnaciji fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u periodu januar-februar 2020. godine od -0,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, nije dovoljan da bi se

¹⁰ EUROSTAT, Production in industry January -December 2019 /January-December 2018 (seasonally & calendar adjusted data)

odredio dalji trend kretanja proizvodnje do kraja godine. Vrijedi između ostalog, da je tokom ovog perioda zabilježen pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od preko 3%.¹¹ S druge strane, treba također imati u vidu, da je ova stopa rasta djelimično i posljedica izraženog baznog efekta iz prošle godine kada je u Bosni i Hercegovini zabilježen pad fizičkog obima industrijske proizvodnje. Imajući u vidu navedena međunarodna kretanja i strukturalnu kompoziciju industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, na kraju 2020. godine se može očekivati pad fizičkog obima industrijske proizvodnje. Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u srednjem roku, uglavnom će zavisti od privrednih kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera, kao što je to bio slučaj i u dosadašnjem periodu. Ukoliko posljedice novonastalih okolnosti (pandemija Covid-19), budu sanirane u kraćem roku, tokom ovog perioda u Bosni i Hercegovini se može očekivati osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi dešavanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu. Pored povoljnih eksternih prilika, u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji utjecaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se da bi reformske mjere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini, trebale polučiti mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije proizvođača, kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Imajući u vidu sve navedene okolnosti, tokom ovog perioda očekuje se da bi Bosna i Hercegovina u periodu 2021.-2023. godina trebala ostvarivati nešto više stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Prosječan rast ukupnog nivoa cijena u Bosni i Hercegovini u 2019. godini bio je znatno sporiji u odnosu na prethodnu godinu.¹² U periodu I-XII 2019/I-XII 2018 prosječna inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena je iznosila 0,6%. Niskoj stopi inflacije doprinijelo je smanjenje kao i skroman rast cijena u pojedinim odjeljcima indeksa potrošačkih cijena. U periodu I-XII 2019/I-XII 2018 najbrži rast cijena bio je u odjeljku alkoholnih pića i duhana (5,1%). Rast cijena duhana i cigareta u 2019. godini podstaknut je povećanjem akciza na duvan i cigarete odnosno usklađivanjem sa zakonodavstvom Evropske unije.¹³ U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i dr. energenata cijene su u posmatranom periodu uvećane za 2,4% g/g zbog povećanja cijena tečnih i čvrstih goriva, vodosnabdijevanja, plina i najamnina za stanovanje. U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 1,1% u posmatranom periodu, što je posljedica povećanja cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića smanjene. Cijene u odjeljku prevoza bile su veće za 1% u odnosu na 2018. godinu.

¹¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za februar 2020. godine“, 30.03.2020.godine.

¹² Inflacija u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2018. godine je iznosila 1,4% g/g.

¹³ Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu. Pored provođenja akcizne politike na cigarete i duvan u julu 2019. godine takođe je došlo do poskupljenja cijena cigareta pojedinih proizvođača, što je dodatno uticalo na rast cijena ovog proizvoda.

Općina Zavidovići, Ul. Safvet bega Bašagića bb. 72220 Zavidovići

tel: 032-878-314 centrala, fax: 032-868-230, www.zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba

U periodu I-II 2020. godine u Bosni i Hercegovini je registrovana inflacija od 0,5% u poređenju sa istim periodom 2019. godine. Smanjenje cijena u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće, te ostalih dobara i usluga doprinijelo je niskoj stopi inflacije u Bosni i Hercegovini. Pored toga, skroman rast cijena u pojedinim odjeljcima takođe je imao doprinos niskoj stopi inflacije. Tako su u odjeljku prevoza, cijene u periodu I-II 2020/I-II 2018. skromno uvećane 0,3% g/g. Kretanje cijene sirove nafte uticalo je na stopu rasta cijena ovog odjeljka. U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 1,2% u periodu III 2020/I-II 2019. Istovremeno, u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i dr. energenata cijene su uvećane za 0,9% g/g uglavnom usljed promjene cijena tečnih goriva, vodosnabdijevanja, plina i najamnina za stanovanje. Najbrži rast cijena u posmatranom periodu bio je u odjeljku alkoholnih pića i duhana (5,4% g/g). Od 1. januara 2020. godine nastavljena je harmonizacija akcizne politike u Bosni i Hercegovini sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji.¹⁴

Na osnovu raspoloživih podataka, može se pretpostaviti da kretanje inflacije u Bosni Hercegovini značajno određuje nivo cijena energenata, odnosno nafte, hrane, akciza, cijena komunalija i sl. Buduća kretanja cijena takođe u 2020. godini podliježu velikoj neizvjesnosti koja proizlazi iz epidemije COVID-19. Prema analizi¹⁵ Banke Slovenije, zbog manje potražnje povezane sa izbijanjem COVID-19, kao i porasta ponude nafte, globalne cijene nafte padaju. U analizi se takođe navodi da bi prekidi uvoza zajedno sa padom ekonomske aktivnosti, mogli u kratkom roku dovesti do većih cijena specifičnih proizvoda, dok bi cijene hrane mogle porasti u slučaju uvoznih barijera. Pored toga, u posljednjim raspoloživim projekcijama¹⁶, ECB takođe se očekuju niže cijene sirove nafte u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Ukupna inflacija u eurozoni bi mogla iznositi oko 1,1%, jer bi pritisci na smanjenje ukupne inflacije u 2020. godini, zbog smanjenja cijena nafte, uglavnom bili neutralisani pretpostavkama o višim cijenama hrane. S druge strane, Institut za ekonomska istraživanja (u daljem tekstu IFO¹⁷) predviđa znatno skromniji rast cijena kako za EU 27 tako i za eurozonu u 2020. godini, što je vjerovatno posljedica različitih polaznih pretpostavki (veći pad cijena sirove nafte). Uzimajući u obzir sva navedena dešavanja u svijetu ali i domaće faktore, u Bosni i Hercegovini u 2020. godini se može takođe očekivati sporiji rast cijena od 0,2% u odnosu na prošlu godinu. Međutim, projekcije inflacije će zavisti od navedenih rizika i preduzetih mjera od strane svih nivoa vlasti koje bi mogle uticati na nivo cijena u Bosni i Hercegovini.

Prosječan broj zaposlenih lica u I-XII 2019. godine uvećan je za 2,6% u odnosu na 2018. godinu i iznosi 823,1 hiljada.¹⁸ Najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u oblasti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva, te prerađivačke industrije. Međutim, stopa rasta broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji bila je

¹⁴ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duhan za pušenje za 2020. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,04 KM, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duhan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 121,6 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duhan za pušenje za 2020. godinu.

¹⁵ Izvor: <http://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/prikazi-in-analize-marec-2020.pdf>

¹⁶ Izvor: <https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202003.ecbstaff-dfa19e18c4.en.html>

¹⁷ IFO- Institut za ekonomska istraživanja u Minhenu. Izvor: <https://www.ifo.de/en/node/54372>

¹⁸ Privremeni podatak. Izvor: BHAS

sporija u poređenju sa 2018. godinom, što može biti posljedica smanjenja obima proizvodnje. U oblasti usluga značajan rast broja zaposlenih lica bio je i u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane uz povećanje posjeta i noćenja u Bosni i Hercegovini. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica je iznosio 411,2 hiljada što je za 9% manje u odnosu na 2018. godinu. Intenzitet smanjenja broja registrovanih nezaposlenih lica bio je veći u poređenju sa 2018. godinom.¹⁹ Anketna stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u 2019. godini je smanjena i iznosi 15,7%. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u 2019. godini iznosila je 921 KM uz nominalni rast od 4,8% u odnosu na 2018. godinu.

Iako u periodu pripreme projekcija nisu raspoloživi podaci za prvi kvartal 2020. godine, novonastala pandemija virusa COVID-19 zasigurno će imati veliki uticaj i na tržište rada. Preliminarni podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u januaru 2020. godine, ukazuju na rast broja zaposlenih lica od 2,5% g/g, uz smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica od 6,3% g/g. Prosječna neto plata u januaru 2020. godine iznosila je 945 KM i veća je nominalno za 3,5% g/g. Međutim, od marta 2020. godine mogu se očekivati naznake uticaja pandemije na tržište rada. Trenutno raspoloživi podaci Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine pokazuju prve znake uticaja pandemije na tržište rada.

Prema službenim evidencijama iz Jedinственог sistema registracije, kontrole i naplate doprinosa, broj zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine prema prebivalištu zaposlenika na dan 31.03.2020. godine iznosio je 528476 i isti je manji u odnosu na broj od 29.02.2020. godine za 3.474 zaposlenih (-0,7%).²⁰ U istom obavještenju se takođe navodi da je broj zaposlenih lica već početkom aprila na dan 03.04.2020. godine ponovo smanjen, i iznosio je 520641 (što je -1,5% u odnosu kraj marta 2020). Zasigurno da će prve znakove krize osjetiti zaposleni u uslužnim djelatnostima. Zbog očekivanog smanjenja obima poslovne aktivnosti koji proizilazi iz krize izazvane COVID-19 u oblastima turizma (smanjenje broja posjeta i noćenja), a potom ugostiteljstva, hotelijerstva, zabave, rekreacije i kulture može se očekivati da broj zaposlenih lica u pomenutim djelatnostima, bude niži u odnosu na prethodnu godinu. Pored ovih djelatnosti, u izradi projekcija za tržište rada značajan uticaj će imati kretanje obima investicija, trgovine i uopšte ekonomski rast (pogledati poglavlje o ekonomskom rastu). Zbog toga su u izradi projekcija, uzeta u obzir prethodno opisana dešavanja u oblastima prerađivačke industrije i trgovine u 2020. godini koje zapošljavaju najveći broj lica u Bosni i Hercegovini (oko 39%). Sve navedene promjene bi se negativno odrazile na ukupan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini, koji bi u 2020. godini mogao biti manji oko 1% g/g što bi uticalo na rast stope nezaposlenosti.²¹ Istovremeno, pomenuta ekonomska kretanja i lošija poslovna klima, mogla bi nepovoljno uticati na zarade radnika u Bosni i Hercegovini, odnosno smanjiti godišnju stopu rasta neto plata u odnosu na prethodnu godinu oko 1% g/g.²² Međutim, projekcije na tržištu rada će zavisti od navedenih rizika, kao i

¹⁹ U 2018. godini prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica smanjen je za 7,7% g/g.

²⁰ Izvor podataka: <http://www.pufbih.ba/v1/novosti/1774/porezni-obveznici-federacije-bih-u-periodu-januar-mart-2020-uplatili-1280859055-KM-direktnih-poreza-doprinos-a-taksi-i-naknada>

²¹ Poređenja radi, kao posljedica ekonomske krize u 2009. godini, broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini prvi put je smanjen 2010. godine (-0,8% g/g), odnosno u prosjeku perioda 2010-2012. godine je smanjen oko -0,7%.

²² Poređenja radi, kao posljedica ekonomske krize u 2009. godini, realni rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prvi put je smanjen 2010. godine (-1,1%), zbog nešto više inflacije. Nominalni rast prosječne neto plate bio je pozitivan u posmatranoj godini.

Općina Zavidovići, Ul. Safvet bega Bašagića bb. 72220 Zavidovići

tel: 032-878-314 centrala, fax: 032-868-230, www.zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba

planiranih/implementiranih mjera od strane entitetskih vlada i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u cilju minorizacije posljedica krize izazvane pandemijom COVID-19, kako na ekonomiju tako i na tržište rada.

Izrada srednjoročne projekcije 2021.-2023. godine u oblasti tržišta rada bazirana je na očekivanom ekonomskom rastu i njegovim osnovnim komponentama u posmatranom periodu od strane DEP-a, odnosno na nivou potražnje, trgovine i investicija. Evropska centralna banka (u daljem tekstu ECB) u svojim projekcijama (12. mart 2020), predviđa u 2021. godini rast broja zaposlenih lica u eurozoni od 0,3% g/g odnosno 0,4% g/g u 2022. godini. U 2021. godini se očekuje jednaka stopa nezaposlenosti u eurozoni od 7,6% u odnosu na prethodnu godinu, koja bi se u 2022. godini počela postepeno smanjivati.

Prema projekcijama DEP-a, u 2021. godini se očekuje pozitivan ekonomski rast od 2,8% g/g u Bosni i Hercegovini. Pored toga, rast investicija i trgovine u Bosni i Hercegovini bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica, naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Uz bolje poslovne prilike u oblasti industrije, trgovine ali i pojedinih uslužnih djelatnosti stvorili bi se realni uslovi za rast broja zaposlenih lica u posmatranim djelatnostima. Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom²³ sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Pored toga, broj zaposlenih lica u oblasti uslužnih djelatnosti koje su u 2020. godini bile pogođene krizom mogao bi ponovo početi da se uvećava. Generalno, uz bolju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju i zemljama EU, očekuje se povećanje broja zaposlenih lica u periodu 2021-2023. godine od 1,5-2,3% g/g, uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata od 2%-3% g/g. Međutim, pretpostavljeni rizici će bitno determinisati rast broja zaposlenih lica, ali i neto plate u periodu na koji se odnose projekcije.

Tabela 2. – Indeks industrijske proizvodnje u FBiH i Zeničko-dobojskom kantonu

Indeksi g/g	III 2020. 2019.	III 2020. III 2019.	I-III 2020. I - III 2019.
Federacija BiH	92,5	88,5	96,2

Indeksi g/g	III 2020 2019.	III 2020. II 2020.	III 2020. III 2019.	I-III 2020. I-III 2019.
Zeničko-dobojski kanton	93,6	87,5	92,4	100,4

²³ U analizi se misli na djelatnosti javne uprave, zdravstva i obrazovanja.

Tabela 3. – Izvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	III 2020.	III 2020. II 2020.	III 2020. III 2019.	I – III 2020.	I - III 2020. I - III 2019.
Ukupno	551.298	90,7	84,7	1.735.427	94,9
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.801	108,4	84,2	10.924	79,9
Vađenje ruda i kamena	2.885	121,9	78,4	7.786	85,1
Prerađivačka industrija	497.886	92,1	84,6	1.553.826	93,4
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)	27.926	74,7	101,5	99.346	119,7
Ostalo	18.800	82,7	70,6	63.545	102,9

Tabela 4. – Izvoz Zeničko-dobojskog kantona po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	II 2020.	III 2020.	III 2020. II 2020.	I-III 2019.	I-III 2020.	I - III 2020. I - III 2019.
Ukupno	123.077	105.384	85,62	352.397	344.937	97,88
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	147	189	128,90	653	521	79,80
Vađenje ruda i kamena	198	158	79,70	604	557	82,30
Prerađivačka industrija	119.682	102.683	85,80	343.505	336.160	97,90
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)	0	0				
Ostalo	3.050	2.354	77,20	7.635	7.699	100,80

Tabela 5. – Uvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	III 2020.	III 2020. II 2020.	III 2020. III 2019.	I – III 2020.	I - III 2020. I - III 2019.
Ukupno	1.032.442	93,9	82,6	3.012.904	91,6
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	47.285	111	113,8	128.025	111,4

Vađenje ruda i kamena	56.089	106,2	86,9	146.395	72,8
Prerađivačka industrija	916.419	92,4	81,8	2.711.409	93,5
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)	6.470	216,7	35,5	11.626	16,8
Ostalo	6.179	114,8	119,6	15.449	134,5

Tabela 6. – Uvoz Zeničko-dobojskog kantona po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	II 2020.	III 2020.	III 2020. II 2020.	I-III 2019.	I-III 2020.	I - III 2020. I - III 2019.
Ukupno	139.462	139.240	99,84	450.190	379.384	84,27
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5.859	6.976	119,10	22.854	18.159	79,50
Vađenje ruda i kamena	16.475	21.487	130,40	63.590	41.904	65,90
Prerađivačka industrija	116.848	110.556	94,60	362.768	318.619	87,80
Proizvodnja i snabdijevanje (el. energija, gas, klimatizacija)	0	0			0	
Ostalo	280	221	79,00	978	702	71,70

Tabela 7. – Uporedna tabela zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	III 2020.	IV 2020.
Broj zaposlenih u FBiH	450.121	457.974	505.201	519.800	531.483	530.463	528.102
Broj nezaposlenih u FBiH	389.865	372.207	350.217	329.907	315.570	307.197	325.989

Tabela 8. – Uporedna tabela neto plaća u Federaciji BiH i Zeničko-dobojskom kantonu

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	II 2020.	III 2020.
Prosječna neto plaća u FBiH	830,00	839,00	860,00	889,00	928,00	934,00	947,00
Prosječna neto plaća u ZDK	718,00	730,00	737,00	763,00	793,00	800,00	818,00

Općina Zavidovići, Ul. Safvet bega Bašagića bb. 72220 Zavidovići
tel: 032-878-314 centrala, fax: 032-868-230, www.zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba

DIO TREĆI – FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE**POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE**

Glavna karakteristika fiskalne politike Federacije BiH za period 2021-2022. godina prvenstveno se ogleda u provedbi mjera oporavka ekonomije nakon pandemije virusa COVID-19 i nastavku prethodno poduzetih aktivnosti na suzbijanju „sive ekonomije“, stvaranju povoljnijeg i stabilnijeg poslovnog okruženja, povećanju priliva domaćih i stranih investicija, a u cilju poticaja ekonomskog rasta, povećanja fiskalnog prostora i u konačnici pružanja podrške dugoročnoj makroekonomskoj stabilnosti zemlje. Kao i ranijih godina, svi reformski procesi u ovoj oblasti prvenstveno su fokusirani na približavanje standardima Evropske Unije.

U oblasti politika direktnog oporezivanja fokus je na izmjenama oporezivanja dohotka i obračuna obaveznih doprinosa, u pravcu smanjenja poreznog opterećenja, kao i težnji za smanjenjem ukupnog fiskalnog opterećenja rada, mjenenog OECD metodologijom, kao suma poreza i doprinosa u odnosu na ukupan trošak poslodavca po osnovu rada. Predloženi zakonski propisi, smanjenjem zbirne stope doprinosa sa 41,5% na 32,5%, uz proširenje porezne osnovice, smanjuju ukupno fiskalno opterećenje rada sa trenutnih 36,42% na 35,22%.

U narednom periodu, u cilju predlaganja kvalitetnijih zakonskih rješenja na nivou Federacije BiH, planirano je razmatranje stanja u oblasti oporezivanja imovine, koje je trenutno regulirano sa ukupno 20 zakonskih akata na nivou Zeničko-dobojskog kantona.

Za što adekvatnije praćenje efekata planiranih mjera porezne politike na fiskalni sistem, planirane su kontinuirane aktivnosti na uspostavi što kvalitetnijeg izvještavanja prema OECD metodologiji i nadalje, pripremi uporedivih analiza.

Interaktivni Registar naknada i taksi u Federaciji BiH, koji pruža transparentnost i dostupnost svim relevantnim informacijama iz oblasti naknada i taksi na teritoriji Federacije BiH, kako za obveznike plaćanja (postojeće poslovne subjekte, potencijalne investitore i fizička lica), tako i obrađivače, predlagače i donosioce javnih politika u ovoj oblasti, na svakom nivou vlasti u Federaciji BiH, u narednom periodu će dobiti format web aplikacije, a kako bi se istom pružio pravni osnov, kao i podrška njegovoj održivosti i redovitom ažuriranju, predložen je Zakon o jedinstvenom registru taksi i naknada u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je u parlamentarnoj proceduri.

Radi unapređenja poslovnog okruženja, fokus će biti stavljen na nastavak aktivnosti usmjerenih na uspostavi jednošalterskog sistema poslovanja, što će u mnogočemu ovisiti od usvajanja Zakona o elektronskom potpisu u FBiH i njegovoj primjeni.

Siva ekonomija prepoznata je kao vodeći faktor negativnog uticaja na fiskalnu politiku i cjelokupnu ekonomsku sliku. Kako je njena glavna uloga i razlog djelovanja utaja poreza, takva pojava implicira zadržavanje određenog nivoa prihoda skrivenih izvan zvanične statistike, što lančano utiče i na samo iskazivanje visine bruto domaćeg proizvoda, odnosno stvara iskrivljenu sliku stvarnog ekonomskog stanja. Nadalje, posljedično tome, vodeći se pogrešnim pokazateljima, postoji opasnost od donošenja pogrešnih odluka, predlaganja pogrešnih politika, a u cilju obezbjeđenja dodatnih izvora nedostatnih javnih prihoda može doći i do povećanja

poreznog tereta za one obveznike, koji poštuju zakonske propise u potpunosti. Stoga, u narednom periodu poseban fokus će biti stavljen na mjere suzbijanja neformalne ekonomije.

Izazovi sprečavanja sive ekonomije i porezne utaje, te uspostave veće porezne discipline od strane poreznih obveznika, nameću obavezu jačanja inspekcija i unapređenja njihove uzajamne koordinacije i komunikacije, posebno u smislu većeg obuhvata relevantnih informacija koje bi se razmjenjivale između mjerodavnih tijela.

U narednom periodu, fokus porezne politike bit će usmjeren i na prilagođavanje legislative i procesa, obzirom da je Bosna i Hercegovina postala članica Globalnog foruma za transparentnost i razmjenu informacija u porezne svrhe u 2018. godini, te je u 2019. godini postala članicom u Inkluzivnom okviru za provedbu i praćenje mjera razvijenih u okviru Projekta OECD-a/G20 sprečavanja erozije porezne osnovice i premještanja dobiti (Inkluzivni okvir o BEPS-u), te je potpisala Multilateralnu konvenciju o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima (MAC) i Multilateralnu konvenciju o provedbi mjera za sprečavanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti koje se odnose na porezni ugovor (MLI).

Primjenom izmijenjenih i dopunjenih odredbi Zakona o fiskalnim sistemima u Federaciji Bosne i Hercegovine, čije je usvajanje planirano 2020. godine, stvara se pretpostavka jačoj poreznoj disciplini, smanjenju neloyalne konkurencije i boljem uređenju tržišta u Federaciji BiH.

Nadalje, pod uticajem globalne ekonomije, uslijed razvoja i širenja novih, prvenstveno digitalnih, načina poslovanja, otvara se dodatni prostor za razvoj sive ekonomije. U pravcu preventivnog djelovanja, planirano je i jasno definisanje mjera, aktivnosti, rokova i plana dinamike za tehničko-tehnološko unapređenje sistema fiskalizacije, na čijoj provedbi će se aktivno raditi u narednom periodu.

Provedbom svih prednje navedenih mjera doprinijet će se osiguranju dodatnog i stabilnog izvora poreznih prihoda, a time otvoriti prostor za smanjenje parafiskalnog pritiska za pravne subjekte, koji već posluju unutar formalne ekonomije.

U oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda provode se kontinuirane aktivnosti analize efekata postojećih zakonskih rješenja i analize inicijativa korisnika prihoda za izmjene istih, sa ciljem davanja prijedloga za poboljšanje vertikalne i horizontalne raspodjele prihoda od indirektnih poreza i sistema izjednačavanja, a koji će pružiti osnov za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir da navedeni Zakon ima izravni finansijski uticaj na preko 80 korisnika, različitih nivoa vlasti u Federaciji BiH, počev od federalnog nivoa, do jedinica lokalne samouprave, njegovo donošenje će prvenstveno ovisiti o spremnosti svih aktera na prihvatanje kompromisa i zajednički dogovor.

U konačnici, realizacija svih prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosilaca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja koji bi eventualno usporili i/ili odgodili procese.

Uzimajući u obzir novonastalu situaciju uzrokovanu pandemijom virusa COVID-19, koja je dovela do značajnog slabljenja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini, a istovremeno se vodeći makroekonomskim pretpostavkama i mjerama koje je Vlada Federacije BiH poduzela u cilju smanjenja njenih negativnih ekonomskih učinaka, vodeći se krajnjom oprežnošću u procesu projiciranja naplate javnih prihoda, ukupni konsolidirani prihodi na nivou Federacije BiH u 2020. godini

projicirani su krajnje konzervativno. Projekcije za srednjoročni period 2021-2023. godina prate pretpostavku o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihov nivo, zbog oslabljene početne baze u 2020. godini, znatno skromniji u odnosu na visok historijski trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina.

Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine

U plan ukupnih budžetskih prihoda većine korisnika najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda za Budžet Federacije BiH za 2020. godinu odražavaju značajno usporavanje ekonomskih kretanja izazvano trenutnom pandemijom, prvenstveno u segmentu pada privatne potrošnje, do koje je ista dovela. Tako, za 2020. godinu planirani nivo ukupnih prihoda od indirektnih poreza, sa uključenim sredstvima namjenjenim otplati vanjskog duga, odražava pad od 12% u odnosu na zabilježeno izvršenje u 2019. godini, dok je raspoloživi dio za budžetsku potrošnju, nakon izmirenja obaveza vanjskog duga, manji za nešto više od 14%.

U periodu 2021.-2023. godina, pod pretpostavkom da će dolaziti do postepenog oporavka ekonomije, planiran je prosječni godišnji rast ukupnih prihoda od indirektnih poreza za 3,9% u svakoj godini. Raspoloživi dio navedene kategorije prihoda za budžetsku potrošnju određen je planiranim nivoom otplate vanjskog duga, što bi za 2021. godinu pretpostavljalo njegov rast od 4,4%, za 2022. godini u kojoj je otplata vanjskog duga planirana na najnižem nivou rast za 5,8%, dok bi raspoloživi prihodi u 2023. godini uvjetovani povećanjem nivoa otplate vanjskog duga ostvarili rast od 1,24%. Baza za iskazani rast u svakoj od godina je prethodna godina.

Odjeljak B. Direktni porezi

Oslabljena ekonomija, pad izvoza, turbulencije kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu, poseban negativni uticaj će ostaviti na poslovanje privrednih subjekata, a time se u konačnici odraziti i na uplate prihoda po osnovu poreza na dobit.

Vodeći se prednjim pretpostavkama, kao i procjenjenim efektima Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, donesenim u Federaciji BiH, prema kojem su privredni subjekti pogođeni negativnim ekonomskim posljedicama pandemije, oslobođeni plaćanja akontacija za porez na dobit u 2020. godini, projekcije ove kategorije prihoda su urađene krajnje konzervativno i pretpostavljaju naplatu od ispod 50% ostvarenja zabilježenog u 2019. godini.

U periodu 2021.-2023. godina trend rasta ove kategorije prihoda prati pretpostavljeni privredni oporavak i pozitivna makroekonomska kretanja.

Iako su u zadnje tri godine prihodi po osnovu poreza na dohodak, iz godine u godinu, prateći pozitivna kretanja na tržištu rada, ostvarivali značajan rast, trenutna pandemija je narušila trend povećanja broja zaposlenih i rasta prosječnog dohotka. Uzimajući u obzir smanjenje broja zaposlenih, zabilježeno već u drugoj polovini marta, u djelatnostima koje su bile prinuđene privremeno obustaviti svoj rad, te smanjen nivo dohotka, a sa druge strane se istovremeno vodeći pozitivnim mjerama

poduzetim od strane Vlade FBiH na očuvanju radnih mjesta, projekcija prihoda od poreza na dohodak u 2020. godini pretpostavlja pad od 30,5%.

Prateći pozitivne makroekonomske pretpostavke, ova kategorija prihoda bi u 2021, 2022 i 2023. godini trebala ostvariti rast od 2,8%; 3,1% i 3,2% respektivno.

DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI

POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja u Budžetu Općine Zavidovići u 2020. godini planirani su u iznosu od 12,28 miliona KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2019. godinu predstavlja uvećanje od 13%. U tabeli 9. navedene su projekcije prihoda za Budžet općine Zavidovići za period 2021. - 2023. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstva, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, Federalnog ministarstva finansija, Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona i Službe za upravu ekonomskih poslova i poduzetništva u dijelu neporeznih prihoda.

Tabela 9 – Projekcija prihoda za Općinu Zavidovići za period 2021.-2023. godine

I	POREZI	6.376.497,0	6.555.188,0	7.109.500,0	7.557.000,0	7.907.000,0
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	4.716.403,0	4.852.438,0	5.100.000,0	5.350.000,0	5.550.000,0
2	Porez na dohodak	1.093.269,0	1.097.600,0	1.250.000,0	1.400.000,0	1.500.000,0
3	Porez na dobit	1.082,0	1.750,0	2.500,0	2.000,0	2.000,0
4	Porezi građana	560.265,0	597.500,0	750.000,0	800.000,0	850.000,0
5	Ostali porezi	5.478,0	5.900,0	7.000,0	5.000,0	5.000,0
II	NAKNADE I TAKSE	1.624.956,0	2.198.488,0	2.350.000,0	2.435.000,0	2.678.250,0
1	Naknade i takse	1.624.956,0	2.198.488,0	2.350.000,0	2.435.000,0	2.678.250,0
III	NOVČANE KAZNE	8.010,0	18.000,0	22.500,0	23.000,0	23.000,0
1	Novčane kazne	8.010,0	3.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0
2	Ostali prihodi		15.000,0	17.500,0	18.000,0	18.000,0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	37.638,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Ostali neporeski prihodi	37.638,0				
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	2.613.995,0	2.554.839,8	3.000.000,0	3.200.000,0	3.400.000,0
1	TRANSFERI	2.613.995,0	2.554.839,8	3.000.000,0	3.200.000,0	3.400.000,0
VI	KAPITALNI PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA	222.163,0	958.000,0	578.000,0	450.000,0	600.000,0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	10.883.259,0	12.284.515,80	13.060.000,0	13.665.000,0	14.608.250,0

Odjeljak A. Indirektni porezi

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju kako slijedi:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine,
3. Otplata vanjskog duga,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta.

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) prihodi sa Jedinstvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,23 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Finansiranje funkcija grada Sarajeva	0,25%
5. Direkcije za ceste	3,90 %

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza s jedinstvenog računa ukupno za Zeničko-dobojski kanton (Kanton i općine/gradovi Kantona) očekuje se u iznosu od 213,7 miliona KM u 2020. godini što predstavlja pad od 14,7 % u odnosu na 2019. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija, i 223,1 miliona u 2021. godini što predstavlja rast od 4,4 % u odnosu na 2020. godinu. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 236,1 miliona KM u 2022. godini, te 239 miliona KM u 2023. godini.

U tabeli 10. dat je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza kantona i općina / gradova kantona pojedinačno s Jedinstvenog računa za 2019. godinu, te revidirane projekcije za 2020. godinu i projekcije prihoda za razdoblje 2021. - 2023. godina²⁴.

Tabela 10. Projekcija prihoda od indirektnih poreza (bez namjenskih prihoda Direkcije za ceste) za Zeničko-dobojski kanton i općine/gradove Zeničko-dobojskog kantona za 2021. - 2023. godinu

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE	PROJEKCIJA			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	250.747.871	213.710.147	223.111.734	236.118.026	239.053.675
1.1. Kantonalni budžet	210.135.441	179.219.716	187.103.990	198.011.210	200.473.081
1.2. Općinski/gradski budžeti	40.612.430	34.490.431	36.007.744	38.106.816	38.580.594
1.2.1. Breza	1.517.437	1.287.241	1.343.870	1.422.211	1.439.893
1.2.2. Dobojski Jug	395.835	335.064	349.805	370.197	374.799

²⁴Raspodjela prihoda za kantone i općine pojedinačno za 2020. godinu i razdoblje 2021-2023. godina urađena je u skladu s metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), prema primjenjivanim koeficijentima raspodjele za 2020. godinu, utvrđenom Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH", broj: 84/19).

SLUŽBENI GLASNIK OPĆINE ZAVIDOVIĆI broj 5/2020

1.2.3. Kakanj	4.306.351	3.672.985	3.834.568	4.058.104	4.108.558
1.2.4. Maglaj	2.585.338	2.213.970	2.311.368	2.446.109	2.476.521
1.2.5. Olovo	1.225.687	1.032.762	1.078.195	1.141.049	1.155.235
1.2.6. Tešani	5.000.998	4.205.271	4.390.270	4.646.201	4.703.967
1.2.7. Usora	660.195	519.562	542.419	574.039	581.176
1.2.8. Vareš	1.021.782	860.988	898.865	951.265	963.092
1.2.9. Visoko	3.955.857	3.378.213	3.526.828	3.732.425	3.778.830
1.2.10. Zavidovići	4.219.072	3.583.917	3.741.582	3.959.697	4.008.928
1.2.11. Zenica	12.313.195	10.495.152	10.956.857	11.595.587	11.739.754
1.2.11. Žepče	3.410.683	2.905.306	3.033.117	3.209.932	3.249.841

Odjeljak B. Porez na dohodak

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda FBiH propisano je da kantonu pripada najviše 65,54% od poreza na dohodak uplaćenog u kantonu, a jedinici lokalne samouprave najmanje 34,46% od poreza na dohodak uplaćenog u svakoj jedinici lokalne samouprave.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 12/13) svim općinama / gradovima Zeničko-dobojskog kantona je ustupljen dio uplaćenog prihoda od poreza na dohodak u iznosu od 34,46%, dok je općini Žepče ustupljen u iznosu od 44,46%.

U 2017. godini Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je usvojio Nacrt Zakona o porezu na dohodak kojim se proširuje osnovica dohotka na sve izvore, a posebno naknade iz radnog odnosa koje su do sada imale karakter neoporezivosti, i Nacrt Zakona o doprinosima kojim se smanjuju ukupni doprinosi na plaću sa sadašnjih 41,5 % na 33,5 %. Ukoliko se zakoni usvoje u ovoj godini, očekuje se primjena od 01. 01. 2021. godine, čime se stvaraju pravne pretpostavke koje omogućavaju suzbijanje sive ekonomije, i implementaciju aktivnosti na smanjenju administrativnih prepreka u cilju povećanja zaposlenosti.

Očekivani nivo prihoda po osnovu poreza na dohodak u 2020. godini za Općinu Zavidovići iznosi 1,1 miliona KM, što predstavlja smanjenje prihoda od 0,1 % u odnosu na 1,09 miliona KM prikupljenih u 2019. godini.

U 2021. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 1,25 miliona KM, što predstavlja daljnje povećanje od 13 % u odnosu na očekivani nivo ovih prihoda u 2020. godini, porast ovih prihoda projiciran je i u narednim godinama, 12 % u 2022. i 7 % u 2023. godini, što iznosi 1,4 miliona KM u 2022., te 1,5 miliona u 2023. godini (tabela 9).

Odjeljak C. Neporezni prihodi

Detaljan prikaz projekcije neporeznih prihoda koji se očekuju za period 2021.-2023. godina dat je u tabeli 11. u nastavku.

Tabela 11.- Projekcija neporeznih prihoda za Općinu Zavidovići za period 2021.-2023. godine

Rb	Naziv prihoda	Vrsta prihoda	Izvršenje budžeta 2019.	Plan 2020.	Projekcija budžeta 2021.	Projekcija budžeta 2022.	Projekcija budžeta 2023.
1	2	3	4	5	6	7	8
	Neporezni prihodi i primici i finansiranje (1.+2.+3.)		9.789.991	11.186.916	11.810.000	12.265.000	13.108.250
1	Neporezni prihodi (1.+2.+3.+4.+5.)		9.567.828	10.228.916	11.232.000	11.815.000	12.508.250
	Neporezni prihodi (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.+1.6.+1.7.+1.8.+1.9)	721000	37.638	223.500	213.400	224.400	240.500
1.1.	Prihod od finansijske i nematerijalne imovine	721110	32.039	180.000	180.000	200.000	220.000
1.2.	Prihod od zemljišne rente i iznajmljivanja	721120	880	3.000	3.000	4.000	5.000
1.3.	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	721210	126	500	400	400	500
1.4.	Ostali prihodi od imovine	721230	4.594	40.000	30.000	20.000	15.000
1.5.	Kamate primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721310	0	0	0	0	0
1.6.	Kamate promljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721320	0	0	0	0	0
1.7.	Naknade primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721410	0	0	0	0	0
1.8.	Naknade primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721420	0	0	0	0	0
1.9.	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	721510					
2	Prihodi od pružanja usluga budžetskih korisnika	722600	10	10.050	10.000	10.000	10.000
3	Prihodi od neplaniranih uplata	722700	85.495	25.200	25.000	25.000	25.000
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	730000	2.612.196	1.320.000	1.450.000	1.550.000	1.650.000
4.1.	Primljeni tekući transferi od inostranih vlada	731110	2.321				
4.2.	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	732110	2.609.875	1.320.000	1.450.000	1.550.000	1.650.000
4.2.1.	Primljeni tekući transferi od Države	732111	57.273	0	0	0	0
4.2.2.	Primljeni tekući transferi od Federacije	732112	576.342	30.000	50.000	100.000	150.000
4.2.3.	Primljeni tekući transferi od Republike Srpske	732113	0	0	0	0	0
4.2.4.	Primljeni tekući transferi od kantona	732114	1.966.259	1.290.000	1.400.000	1.450.000	1.500.000
4.2.5.	Primljeni tekući transferi od gradova	732115	0		0	0	0
4.2.6.	Primljeni tekući transferi od općina	732116	10.000	0	0	0	0
5	Ostali prihodi koji nisu obuhvaćeni navedenim kontima		6.832.488	8.650.166	9.533.600	10.005.600	10.582.750
2	PRIMICI		222.163	958.000	578.000	450.000	600.000
	Primici (2.1.-2.8.)		222.163	958.000	578.000	450.000	600.000
2.1.	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	811110	222.163	958.000	578.000	450.000	600.000
2.2.	Primici od privatizacije i sukcesije	811120	0	0	0	0	0
2.5.	Ostali kapitalni primici	811900	0	0	0	0	0
2.8.	Primici od finansijske imovine	813000	0	0	0	0	0
3	FINANSIRANJE (ukupno od r.br. 36. do r.br. 37.)		0	0	0	0	0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	814000	0	0	0	0	0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	815000	0	0	0	0	0
	Neraspoređeni višak prihoda	590000					

POREZ NA DOHODAK	716100	1.093.269	1.097.600	1.250.000	1.400.000	1.500.000
-------------------------	---------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE ZAVIDOVIĆI

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2021. – 2023. godina.

Potrebno je staviti akcenat na povećanje kapitalnih investicija, pa je imperativ na Općinskom načelniku da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećim tabelama (tabela 12. i 13.) daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i troškova po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 12 - Funkcionalna klasifikacija - projekcija rashoda i izdataka za Općinu Zavidovići za 2021. – 2023. godinu

		IZVRŠENJE 2019. GODINA	PLAN 2020. GODINA	PROJEKCIJA 2021. GODINA	PROJEKCIJA 2022. GODINA	PROJEKCIJA 2023. GODINA
1	Opšte vladine usluge (2+3+4)	4749783	4986076,04	5690000	5925000	6230000
2	Opšte javne usluge	3732302	3840393,63	4400000	4550000	4750000
3	Obrana	986304	1090682,41	1220000	1300000	1400000
4	Javni red i sigurnost	31177	55000	70000	75000	80000
5	Društvene djelatnosti (6+7+8+9+10)	3345875	5419639,81	5140000	5340000	5675000
6	Obrazovanje	843420	889000	950000	980000	1100000
7	Zdravstvo	158723	166000	180000	190000	200000
8	Socijalna pomoć i zaštita	1385245	1478000	1450000	1500000	1600000
9	Stambene i komunalne usluge	505837	2444639,81	2500000	2600000	2700000
10	Kultura, rekreacija i religija	452650	442000	60000	70000	75000
11	Ekonomske usluge (12+13+14+15+16)	1896638	1486800	1780000	1950000	2220000
12	Gorivo i energija					
13	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	140105	180000	180000	200000	220000
14	Ruda i mineralni resursi					
15	Transport i komunikacije	1047122	1051800	1250000	1350000	1500000
16	Ostali ekonomski poslovi i usluge	709411	255000	350000	400000	500000
17	Ostala potrošnja (zaštita okoliša)	864758	392000	450000	450000	483250
	UKUPNA POTROŠNJA (1+5+11+17)	10857054	12284515,80	13060000	13665000	14608250

Tabela 13. - Ekonomska klasifikacija - projekcija rashoda i izdataka za Općinu Zavidovići za 2021. – 2023. godinu

Rb	EK		OSTVARENO 2019. GODINA	PLAN 2020. GODINA	PROJEKCIJA		
					2021. GODINA	2022. GODINA	2023. GODINA
1		UKUPNO PLAĆE I NAKNADE (2+3+4)	2795510	3322606,04	3720000	3905000	4088250
2	611100	Bruto plaće	2265590	2649290,76	2987338,76	3136705,7	3293541
3	611200	Naknade	291371	396034,86	420000	440000	450000
4	612000	Doprinosi	238549	277280,42	312661,24	328294,31	344709,02
5	613000	MATERIJALNI TROŠKOVI	1764245	2036700	2050000	2250000	2300000
6	614000	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI (7+8+9+10)	3343279	3717570	3890000	3960000	4620000
7	614400 614500 614600	Subvencije	140105	280000	300000	250000	350000
8	614200	Transferi pojedincima	1422384	1571000	1620000	1700000	1900000
9	614100	Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima	1200630	1269670	1470000	1490000	1700000
10	614300 614700 614800	Ostali tekući transferi	580160	596900	500000	520000	670000
11	615100- 615700	Kapitalni transferi	2542807	48000	100000	150000	150000
12	616000	Izdaci za kamate	1385				
13	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	278837	3159639,81	3300000	3400000	3450000
14	823000	Izdaci za otplatu dugova	130990				
15	822000	Izdaci za finansijsku imovinu					
16		Ostalo					
		UKUPNO (1+5+6+11+12+13+14+15+ 16)	10857053	12284515,85	13060000	13665000	14608250

Odjeljak A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim ukoliko općinske službe ne posjeduje izričitu saglasnost Općinskog načelnika za novo upošljavanje (tabela 14).

Tabela 14- Projekcija broja zaposlenih i plaća za Općinu Zavidovići za 2021. – 2023.godinu

	OSTVARENO 2019. GODINA	PLAN 2020. GODINA	PROJEKCIJA		
			2021. GODINA	2022. GODINA	2023. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	2504139	2926571	3300000	3465000	3638250
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	101	111	111	111	111
PROSJEČNA PLATA (NETO)	2066	2197	2477	2601	2731

Odjeljak B. Materijalni troškovi

Materijalni troškovi prema okvirnom budžetu se procjenjuje na 2,05 mil. KM u 2021. godini, što predstavlja 15,69% ukupnog Budžeta općine Zavidovići. Za izdatke za materijal i usluge u projekcijama za 2022. i 2023. godinu predviđa se povećanje 9% i 2,2% u odnosu na prethodnu godinu (tabela 13.).

Odjeljak C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2021. godini, prema okvirnom budžetu, iznose 3,89 mil. KM i u odnosu na izvršenje 2019. godine su veći za 16,5%.

U narednoj 2022.godini, odnosno 2023. godini planirano je povećanje tekućih transfera kako je dato u tabeli 13.

Struktura planiranih tekućih transfera za 2021. godinu i naredne dvije godine opisana je u tabeli 12.

Odjeljak D. Kapitalna potrošnja Općine Zavidovići

Ukupni kapitalni izdaci, prema okvirnom budžetu, se projiciraju na 3,3 mil. KM u 2021.godini (tabela 13). Opredjeljenje Općinskog načelnika za održivi budžet, usljed efekata svjetske ekonomske krize koja je uticala na provođenje odgovarajućih mjera štednje u svim segmentima se odrazilo i na projekciju izdataka za kapitalne projekte u narednom periodu.

Predviđeni kapitalni projekti bi trebali uključivati:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte iz oblasti obrazovanja
- Nabavku građevina

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima bit će utvrđena budžetima svake projicirane godine.

POGLAVLJE III. ZAKLJUČAK

Budžet je glavni instrument za određivanje politika vlada. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi vlade prevode u usluge, programe i aktivnosti koje su usmjerene ka ispunjavanju socijalnih i ekonomskih potreba građana.

Suočen sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji prevazilaze nivo raspoloživih resursa, Općinski načelnik je obavezan da donese odluke o tome koje su njegove prioritetne politike. Općinske službe su imale obavezu pripremiti i dostaviti Službi za upravu ekonomskih poslova i poduzetništva svoje tabele pregleda prioriteta. Cilj ovih tabela je da doprinesu izradi Dokumenta okvirnog budžeta za period 2021. - 2023. godine, tako što će odrediti svoje ključne prioritete za raspodjelu budžeta za 2021. godinu i za naredne godine, a u skladu sa ciljevima ekonomskih i društvenih politika. Korisnici su utvrdili svoje prijedloge visoko prioritetne potrošnje (za postojeće i nove programe/aktivnosti), kao i moguće uštede/opticije smanjenja za programe nižeg prioriteta, kako bi se ti resursi preusmjerili na inicijative višeg prioriteta.